

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku A. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o rentę rodzinną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 czerwca 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 24 października 2013 r., sygn. akt III AUz (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 października 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił zażalenie wnioskodawcy A. K. na postanowienie Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 26 sierpnia 2013 r., odrzucające odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 29 maja 2013 r. odmawiającej mu przyznania prawa do renty rodzinnej.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., sąd odrzuca pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. W postanowieniu z dnia 26 sierpnia 2013 r. Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że wnioskodawca domaga się powtórnego rozpoznania tego samego żądania do ustalenia prawa do renty rodzinnej, które zostało już prawomocnie rozpoznane wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 21 kwietnia 2011 r., III AUa (...),

oddalającym apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 20 stycznia 2011 r., XV U (...), oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 2 listopada 2007 r. odmawiającej mu prawa do renty rodzinnej. Tym samym zachodzi tożsamość zarówno stron jak i przedmiotu postępowania w sprawie o rentę rodzinną, co oznacza, że istnieje przeszkoda procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej, skutkująca odrzuceniem odwołania wnioskodawcy. Sąd Apelacyjny podkreślił, że w sprawie wnioskodawca kolejny raz koncentrował się na żądaniu ustalenia prawa do renty rodzinnej. Tymczasem takie jego żądanie zostało już rozpoznane zarówno przez pozwanego jak i przez Sąd Okręgowy, a także Sąd Apelacyjny. W toku postępowań została oceniona już kwestia niezdolności do pracy wnioskodawcy, którego stan zdrowia był weryfikowany przed wydaniem prawomocnego wyroku w 2011 r. Aktualnie wnioskodawca po raz kolejny wnosił o przyznanie mu renty rodzinnej, powołując się na leczenie psychiatryczne w latach 1982-1994, ale nie podał żadnych nowych okoliczności, które nie były przedmiotem rozpoznania w poprzednich postępowaniach. Sąd Apelacyjny podkreślił, że „odrzucenie pozwu (odwołania) oznacza odmowę udzielenia sądowej ochrony prawnej zawartemu w pozwie (odwołaniu) roszczeniu wnioskodawcy bez zajęcia merytorycznego stanowiska, co do zasadności (bezzasadności) tego roszczenia w świetle norm prawa materialnego. Stąd też argumenty wnioskodawcy odnoszące się do merytorycznej oceny decyzji organu rentowego nie mogą mieć dla rozstrzygnięcia Sądu II instancji znaczenia”.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca domagał się uchylenia zaskarżonego postanowienia, zarzucając: 1/ „naruszenie prawa procesowego art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c.” przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że istnieje tożsamość sprawy w sytuacji, gdy przedmiotem zaskarżenia w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 21 kwietnia 2011 r., III AUa (...), była decyzja organu rentowego z dnia 12 listopada 2007 r., „a przedmiotem odwołania rozpoznawanego w niniejszej sprawie była decyzja ZUS z dnia 29 maja 2013 r.”, 2/ „naruszenie prawa procesowego art. 78 konstytucji RP polegające na pozbawieniu strony możliwości odwołania się do drugiej instancji”, 3/ „naruszenie prawa procesowego art. 13 konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności polegające

na pozbawieniu ubezpieczonego prawa do środka odwoławczego”, 4/ „naruszenie prawa procesowego art. 477⁹ § 3 i 3¹ k.p.c. polegający na bezpodstawnym nie uwzględnieniu okoliczności, że przepisy te są jedyną podstawą odrzucenia odwołania zaś zastosowanie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. jest sprzeczne z treścią art. 13 § 2 k.p.c.”

W ocenie skarżącego, za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia: 1/ „oczywiste naruszenie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. polegające na nie uwzględnieniu okoliczności, że sąd pierwszej instancji działa w postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych jako organ odwoławczy i tym samym przedmiotem postępowania jest decyzja organu rentowego”, 2/ oczywiste naruszenie art. 78 Konstytucji RP przez pozbawienie strony możliwości rozpoznania odwołania od decyzji organu rentowego, mimo że żaden przepis nie stanowi wyjątku od obowiązku rozpoznania takiego odwołania, 3/ „oczywiste naruszenie art. 13 konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności polegające na pozbawieniu strony prawa do środka odwoławczego w sprawie, która dotyczy praw majątkowych strony”. Ponadto w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające „konieczności oceny czy odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do postępowania w zakresie ubezpieczeń społecznych uprawnia do zastosowania art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. w tym postępowaniu”. Ponadto, w ocenie skarżącego, odpowiednie stosowanie przepisów o procesie w postępowaniu w zakresie odrzucenia odwołania w sprawie z ubezpieczeń społecznych może prowadzić wyłącznie do odpowiedniego zastosowania art. 370 k.p.c., a zatem nie można stosować art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Postępowanie z zakresu ubezpieczeń społecznych ma co do zasady charakter postępowania odwoławczego, o czym świadczy zarówno art. 477⁹ § 1 k.p.c., jak też sposób orzekania. Zatem w wypadku odpowiedniego stosowania do tego postępowania przepisów procedury cywilnej (art. 13 § 2 k.p.c.), „należy w pierwszej kolejności wskazać na konieczność stosowania przepisów o postępowaniu w drugiej instancji. Wskazać przy tym należy, że w przypadku zaistnienia okoliczności opisanej w art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. sąd odwoławczy nie odrzuca apelacji. Odpowiednie zastosowanie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. może mieć zatem zastosowanie jedynie w

wyjątkowej sytuacji w której od tej samej decyzji organu rentowego strona wniesie więcej niż jedno odwołanie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie nadawała się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Odwołanie od negatywnej decyzji rentowej pełni rolę i stanowi złożony przeciwko pozwanemu organowi rentowemu „pozew” o ustalenie prawa do renty. W konsekwencji do odrzucenia odwołania od negatywnej decyzji rentowej („pozwu” w sprawie rentowej) miały zastosowania przepisy o odrzuceniu odwołania (pozwu) w tożsamej wcześniej prawomocnie osądzonej przez Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2011 r., III AUa (...), identycznej sprawie o rentę rodzinną (art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 366 k.p.c.). Wprawdzie odwołanie zostało skierowane przeciwko kolejnej negatywnej decyzji rentowej, tyle że została ona wydana w warunkach tożsamości stron i takiego samego wcześniej prawomocnie negatywnie osądzanego przedmiotu sporu (o rentę rodzinną) oraz w okolicznościach, które nie miały, według uzasadnienia zaskarżonego wyroku, wpływu na wcześniej dokonany prawidłowy prawomocny osąd tej samej sprawy rentowej.

Skarżący nie był pozbawiony dwuinstancyjnej drogi sądowej ani możliwości odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, która było przedmiotem jego odwołania do Sądu pierwszej instancji. Wydane w tej sprawie orzeczenie o odrzuceniu odwołania skarżący zaskarżył do Sądu Apelacyjnego w (...), który oddalił wniesiony środek zaskarżenia - zażalenie na postanowienie Sądu pierwszej instancji odrzucające kolejne odwołanie skarżącego w prawomocnie osądzonej sprawie (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.). Dyskwalifikowało to kolejny i podobny zarzut naruszenia „prawa procesowego art. 13 konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ponieważ skarżący nie był pozbawiony „środka odwoławczego”, a ponadto wniósł skargę kasacyjną, w której nie wskazał nowych okoliczności dotyczących jego stanu niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji skarżącego, które miałyby uzasadniać procedowanie w trybie art. 477⁹ § 3 i § 3¹ k.p.c., ani potencjalnego wpływu takich okoliczności na inny niż prawomocny negatywny osąd sprawy o rentę rodzinną. Takich potencjalnych „nowości”, a przede wszystkim ich wpływu na prawo do renty

rodzinnej, Sąd Najwyższy nie może domyślać się ani zastępować wnoszącego zażalenie w koniecznym sformułowaniu oraz należyтым uzasadnieniu okoliczności, które mogłyby wpłynąć na inny niż wcześniejszy prawomocny osąd tej samej sprawy rentowej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.